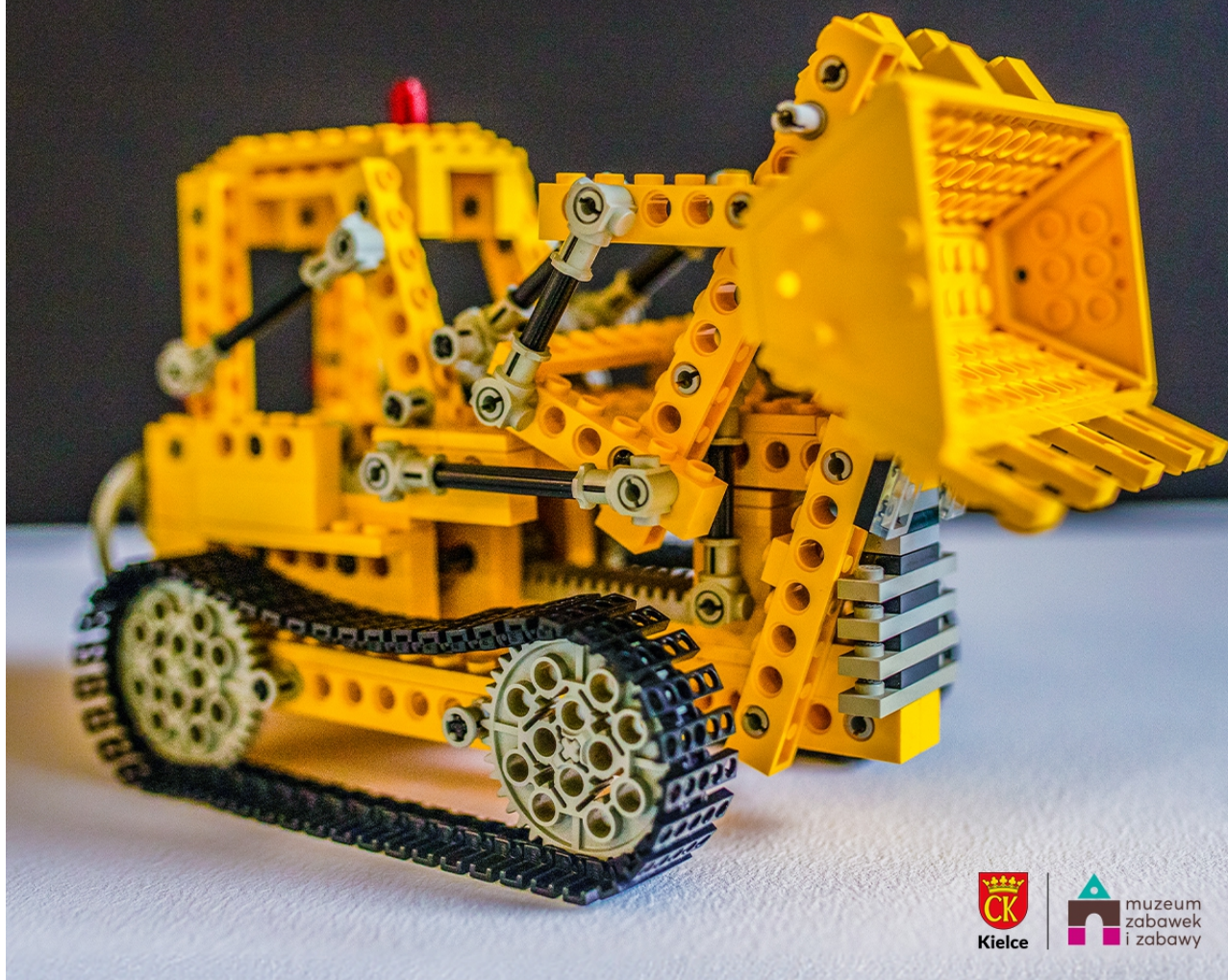

HISTORIA jednego ekspoznatu

BULDOŻER LEGO

Kielce

Historia najslawniejszych klocków na świecie sięga 1916 r. To wówczas Ole Kirk Christiansen wziął pożyczkę i zakupił dom z przylegającym warsztatem na obrzeżach Billund (Dania). Jednak nim cieśla zwrócił swoją uwagę na zabawki musiało upłynąć kilkanaście lat. Wielki kryzys gospodarczy na początku lat 30. XX w., sprawił, że popyt na usługi ciesielskie Christiansena był niewielki. Obrazu bessy dopełnił pożar warsztatu i śmierć żony. Pierwsze zabawki powstały więc na zgłiszczach przedmiotów wytwarzanych dla dorosłych, ale z czasem to właśnie one stały się głównym źródłem dochodu dla przedsiębiorstwa. Wnuk Olego Kirka, Kjed wspominał: „Kiedy w 1932 roku na poważnie zajął się produkcją zabawek, jego najmłodszy synowie – mój ojciec i Gerhard – jako pierwsi je wypróbowywali. Czy się nadają? Czy są odpowiednie do zabawy”¹. W ten oto sposób okazało się, że nawet w czasie kryzysu dzieci chcą się bawić, a zabawki wytwarzane

¹ J. Andersen, *Historia Lego. Opowieść o rodzinie, która stworzyła najslawniejszą zabawkę na świecie*, Warszawa 2022, s. 40.

z drewna są po prostu tanie, a przez to ogólnodostępne. Historia produkcji zaczęła się od prostej kaczuszki wystruganej z drewna, która wywołała uśmiech na twarzach synów Olega, a potem dzieci z okolicznych wiosek. Z czasem rozpoczęła się produkcja klocków, które umożliwiały dzieciom tworzenie własnych konstrukcji. W 1934 r. Christiansen zmienił nazwę firmy, produkującej odąd wyłącznie zabawki, na LEGO, od duńskich słów – leg godt (baw się dobrze), co z kolei po łacinie oznacza „uczyć się”, jak również – „łączyć”². Lata 40. to już dynamiczny rozwój firmy w którą zaczęła angażować się cała rodzina. Kilka lat później do produkcji zaczęto używać tworzywa sztucznego i zaproponowano klocki, które znamy dzisiaj. Wielki światowy sukces przyniosły przedsiębiorstwu klocki-cegiełki. Ten pierwszy rodzaj klocków, łączących się za pomocą systemu wypustek i odpowiadającym im gniazd, wyprodukowany został w 1949 r. W ciągu kolejnych lat przedsiębiorstwo stopniowo poszerzało asortyment, a sposób łączenia klocków został opatentowany 28 stycznia 1958 r. Pasma sukcesów przerwała śmierć Olego Kirka niecałe dwa miesiące później po rejestracji pomysłu³. Firmę przejął syn Godtfred. Jego szybkie i trafne decyzje właściwie określiły kierunek rozwoju firmy. Pożar, który wybuchł w 1960 r., spowodował, że raz na zawsze zrezygnowano z drewna, stawiając wszystko na kolorowe elementy wykonane z plastiku, co miało zminimalizować ryzyko podobnych zagrożeń w przyszłości⁴.

Prezentowany zestaw jest wynikiem ciągłego rozwoju firmy i wychodzenia naprzeciwko oczekiwaniom klientów. W 1977 r. zapoczątkowano serię Expert, która była kontynuowana jako Lego Technic⁵. Zestawy z tej serii pozwalają na budowanie modeli z ruchomymi częściami, które realistycznie naśladują funkcje prawdziwych pojazdów i maszyn. W skład Lego Technic wchodzi nie tylko klasyczne klocki, ale także specjalne elementy takie jak ośki, patyczki, krzyżaki, koła, gąsienice i łączniki, które umożliwiają tworzenie skomplikowanych mechanizmów. Z czasem do zestawów były dołączane elementy, dzięki którym modele Lego Technic mogły być sterowane elektrycznie. Seria ta ewoluowała i stała się podstawą dla Lego Mindstorms, które wprowadziło elementy programowania i robotyki, w tym czujniki ruchu, światła i wyszukiwania przeszkód. Nasz żółty buldożer pochodzi z 1979 r. Nie wiemy w jakich okolicznościach trafił do Polski, wtedy Ludowej. Aczkolwiek w Muzeum znalazł się w 1981 r. Być może został przywieziony jako prezent zza granicy, a może zakupiony w słynnym Pewexie. Bez wątpienia musiał wzbudzić ogromną radość u posiadacza, gdyż klocki LEGO były wówczas poza zasięgiem przeciętnego obywatela. Nie tylko z powodu ceny, ale i ograniczonej dystrybucji. Jako ciekawostkę warto dodać, że jest to europejska wersja zestawu o numerze 951-1. Na uwagę zasługuje również opakowanie, które mocno różniło się od tego, które znamy dzisiaj. W pudełku z podnoszonym wiekiem znajdują się przegródki na poszczególne rodzaje klocków. Instrukcję dołączono w kieszonce-wieczku. Po złożeniu zestawu niektóre z elementów buldożera były ruchome – dzięki korbce zamontowanej z tyłu unosił się lemiesz. Całość składa się z 373 elementów. Kolorystyka nawiązuje do prawdziwych maszyn budowlanych i nie jest przypadkowa. Kolor żółty jest postrzegany jako wysokoenergetyczny i stymulujący aktywność umysłową. Dzięki pozytywnemu oddziaływaniu na pracowników, przyczynia się do wzrostu bezpieczeństwa i produktywności w miejscu pracy⁶. Dzisiaj LEGO podobnie jak i w przeszłości cieszy się ogromną popularnością nie tylko wśród dzieci. Wszyscy czekamy na kolejne zestawy i pomysły zbudowane z kultowych już, plastikowych elementów. A porównanie zestawu z końca lat 70. z dzisiejszymi pokazuje, że idea jest wciąż ta sama, natomiast możliwości budowania i łączenia klocków pozostają nieograniczone.

2 *Od pewnej kaczuszki do imperium Lego*,
<https://web.archive.org/web/20141006124220/http://biznes.onet.pl/od-pewnej-kaczuszki-do-imperium-lego,18491,5659571,1,prasa-detaj>
(dostęp: 15.05.2024).

3 https://web.archive.org/web/20110104121051/http://www.biography-center.com/biographies/6765-Christiansen_Ole_Kirk.html
(dostęp: 15.05.2024).

4 *Od pewnej kaczuszki...*

5 M. Kośmicki, Kamienie milowe w rozwoju grupy LEGO. Remediacja klocków LEGO w grach video, Zabawy i Zabawki. Studia antropologiczne, 17/2019, s. 58.

6 <https://bm-cat.com/pl/dlaczego-kolor-maszyn-budowlanych-jest-zolty/> (dostęp: 16.05.2024).